

Slovo k povzbuzení na středu 15. dubna 2020, na Středu v oktávu velikonočním...
Biblická čtení: Sk 3,1-10; Ž 105; Lk 24,13-35

Milé sestry, milí bratři,

máme další den velikonočního oktávu, další den radostného prodloužení nedělní slavnosti Zmrtvýchvstání Páně na osm celých dní, další den zpřítomňující první setkání se Zmrtvýchvstalým. Dnešní evangelijní úryvek nás tak opět přenáší do velikonoční neděle, konkrétně jejího odpoledne a večera, a rozvíjí před námi událost setkání vzkříšeného Krista s dvěma učedníky putujícími do Emauz.

Nemusíme se zatěžovat exegetickými otázkami, jestli opravdu se tato událost odehrála hned o velikonoční neděli anebo o něco později, nechme tedy opět stranou i různost detailů obou novozákonních tradic velikonočních událostí – té soustředící se na Galileu (Matouš a Marek) a té na Jeruzalém a jeho okolí (Lukáš a Jan) – a raději se nechme svatým Lukášem duchovně vtáhnout do dnešní události tak, jak nám ji prostě předkládá evangelium. A to ji prostě předkládá jako tu, která se stala „ještě ten den, první po sobotě“. A zkusme, podobně jako včera, celé evangelijní svědectví „přečíst“ pod zorným úhlem oněch čtyřech smyslů Písma, jednoho historického a tří duchovních (alegorického, morálního a anagogického).

V historickém smyslu je dnešní text svědectvím toho, co dva učedníci patřící k širšímu okruhu Ježíšových učedníků skutečně zažili. I oni, podobně jako Dvanáct, jsou nejprve zcela dezorientováni, šokováni, zklamáni, biblicky doslova „rozptýleni“ či „rozprašeni“ Kristovým pátečním ukřižováním. Od nedělního rána ale zároveň radostně „rozrušení“ zprávami o prázdném hrobě a zjevení andělů. Přesto odcházejí z Jeruzaléma ještě ten den pryč, konkrétně do Emauz, vesnice vzdálené nějakých jedenáct, dvanáct kilometrů. Vzkříšený Kristus, nepoznaný, se k nim připojí, začne s nimi hovořit, připomene starozákonní proroctví, především taková, která se vztahovala na Mesiášovo utrpení, a jim u toho začíná „hořet srdce“. Vše vyvrcholí, když se jim v Emauzích Pán dá poznat při lámání chleba a jim „se otevrou oči“. A následně zmizí. Oba učedníci se zvednou a ještě toho večera se vrátí do Jeruzaléma, vyhledají apoštoly a zvěstují jim, co zažili. Tím dnešní úryvek končí, to, jak se Vzkříšený Kristus jim všem záhy zjeví znovu, budeme číst, dá-li Bůh, zítra.

Čeho především je celá událost obrazem (alegorií), je celkem zřejmé. Jednak je obrazem cesty člověka k víře v Pána Ježíše, cestou postupného poznávání, cestou přípravy na křest, katechumenátu: Na začátku může být i u člověka zoufalství a prázdnota. Pak dojde k prvnímu radostnému zneklidnění křesťanskou zvěstí, následuje vykročení na cestu postupného poznávání Pána Ježíše, pravd víry, „odhalování smyslu Písma“. Už tehdy člověk kráčí nějak s Kristem, přičemž vše vyvrcholí přijetím svátostí, křtu, biřmování a zvláště eucharistie. To vše promění život katechumena v život křesťana, k dalšímu vyjití novou, ještě lepší a Božstější cestou, křesťanskou cestou životem „do Jeruzaléma“ (nebeského).

Nejde ale jen o katechumeny. Zjevení Zmrtvýchvstalého učedníkům při lámání chleba je krásným obrazem setkání s Kristem při každém slavení eucharistie, při každé mši svaté. Nejen pro nově pokřtěné, ale i pro ostatní, pro již (dávno) pokřtěné. Vždyť i průběh emauzské události je podobný struktuře mše svaté: Nejprve otevírání Písma a odhalování jeho smyslu, bohoslužba slova, která má zapálit srdce Pak vlastní „lámání chleba“, eucharistická bohoslužba (ostatně právě proto se „lámání chleba“ stalo ještě v biblických jedním z nejstarobylejších označení pro slavení eucharistie).

Každá mše svatá vrcholící ve svatém přijímání je tak velikonoční, je setkáním s Beránkem, tím obětovaným a zmrtvýchvstalým. Proto její velikost nemůže nic a nikdo v křesťanském životě nahradit, proto mše svatá je nejzákladnější a největší křesťanskou bohoslužbou, nejedinečnejším naplněním Ježíšova slibu, že s námi zůstane i po svém nanebevstoupení až do skonání světa.

O to je bolestivější, že se pořád ještě nemohou konat veřejné bohoslužby. Proto je dobré, nakolik je tomu komu možné, hledat i za nynějšího stavu cestu aspoň ke svatému přijímání, zvláště nyní o Velikonocích. Anebo i třeba cestu k adoraci Nejsvětější svátosti, kde je to možné. U nás v kostele oboje možné je, a dá-li Bůh, bude možné i nadále.

Je to sice nepodstatné, ale může nám k tomu pomoci třeba i nová hostie v naší monstranci, ta je totiž zvláště „velikonoční“. Samozřejmě že jakákoli proměněná hostie z jakékoli mše svaté je velikonoční, chléb proměněný v oslavené tělo Zmrtvýchvstalého, v tom nemůže být rozdíl. Ale zrovna ta, co je nyní v naší monstranci, byla proměněna v tělo Kristovo o letošní velikonoční vigílii... Aspoň ke mně tato okolnost promlouvá, když na ni pohlédnu. Kéž by – třeba i za pomoci této nepodstatné okolnosti – nám všem pohledem na ni „spadly šupiny z očí“ a my bychom nejen v této hostii ale v jakékoli eucharistii o to snadněji viděli Pána.

To vše pro nás může být mimo jiné povzbuzením – tedy mravním apelem – na mši svatou, až zase bude povoleno jejich veřejné sloužení, co nejvíce a co nejrady chodit. Pro Beránka obětovaného a zmrtvýchvstalého v ní jedinečně přítomného.

A ten vzhůru, k nebi vedoucí (anagogický) smysl? I ten je celkem jasný. Radost z rozpoznání Pána, kterou člověk může při mši svaté, zvláště při svatém přijímání prožít, je radost, která je vždy již nějakou malou ale přesto reálnou předchutí nebe. Vždyť i nám se někdy poštěstí, že nám s Pánem v eucharistii tak dobře, že i z našeho srdce se jakoby ozývalo volání „zůstaň s námi, neboť se připozdívá a den se již nachýlil“.